

Илија ПСАЛТИРОВ

ДВОЈНИ АРШИНИ

Vо политика-та многу пати се потврдило правилото дека во зависност од ситуацијата и секако од интересите на големите играчи, двојните стандарди или народски кажано аршини се иманентна форма на "решавање" на проблемите. Не мора да одиме подалеку, доволно е да разгледаме неколку примери поврзани со Балканот, вклучувајќи ја и Македонија, за да видиме колку двојните аршини се применети. Но, ќе спомнам и некои други примери.

Да тргнеме од нашиот двор. Ни се случи 2001 година и некогаш да не ни се повтори, зашто тогашниот конфликт нè исфрли од колосек, по што не ни е баш лесно да се вратиме во нормала. Но, што всушност ни се случи, се чини ниту самите не сме свесни. Некои велеа дека е агресија од Косово, други дека е борба на Албанците од Македонија за некакви си права, трети дека сè е борба на интереси, што бизнис - што политички итн. Како и да е, во целата таа ситуација таканаречената меѓународна заедница (никаде не постои дефиниција за терминот "меѓународна заедница"), или големите играчи, како што јас преферирам да ги именувам, мошне "успешно" си ја завршија својата задача. Во текот на целото нивно гостување во нашиот двор, двојните аршини се покажаа како едно од главните орудија за "решавање" на одредени ситуации. Имено, да се потсетиме како реагираа истите тие кога гинеа нашите бранители, а како кога гинеа криминалците и агресорите од друга страна. Нам ни велеа дека сме

користеле прекумерна сила и дека требало да реагираме со "пропорционална сила", додека ним сè им беше дозволено, односно кога гинеа нашите бранители, немаше никакви реакции или укорот беше екстремно благ. Дури се случи истата таа т.н. меѓународна заедница (без оглед кој конкретно учествуваше во акцијата), да ги извлекува "борците" од Арачиново, за да не дошло до поголем конфликт. Да не ги извлекуваше случајно и нашите од Матејче, Брест, Карпалак и многу други места, каде беа рекетириани и гранатирани? Одговорот ви е добро познат, па самите проценете дали имало двојни аршини или не.

По сите тие настани дојде и клучниот настан во поновата историја на Македонија по прогласувањето на независноста во 1991 година, а тоа е потпишувањето на фамозниот Охридски или Рамковен договор. Со тој Договор едната страна прифати само обврски, а другата само права. Тој Договор стана устав над Уставот. Таков договор не знам дали некогаш бил потпишан во светски рамки, ама затоа за сè има прв пат. Тој прв пат нам ни се случи. Каков-таков тој договор го прифативме, преземајќи ги обврските истиот во целост да се реализира. Почнаа да се менуваат уставни одредби, закони, подзаконски акти и сл. Се донесе и нов Закон за територијална организација на општините, за кој тврдев и сè уште тврдам дека е противуставен, зашто се коси со член 5 од Европската повелба за локална самоуправа (ратификувана од македонското Собрание во 1997 година) која, пак, е составен дел од домашното законодавство. Но,

така им одговараше на големите играчи. Им одговараше и последното донесување на Законот за употреба на знамињата, кој исто така е противуставен. Сè што ја задоволува само едната страна им одговара. А зошто не им одговара да се вратат иселените лица од тогаш кризните региони? Нели е тоа дел од тој договор што ни го мафтаат секогаш кога мора да спроведат нечија директива? Или повторно се во прашање двојните аршини, зашто токму така им одговара на големите?!

Да одиме малку на север. Во Косово, за време на Милошевиќ, велеа дека се случувало етничко чистење. Иако сè уште нема конкретни докази за тоа, да прифатиме дека било така. Тоа и беше причината за нападот на НАТО врз тогашна СР Југославија, напад кој, пак, е против сите меѓународни конвенции. Ама кога е во прашање заштитата на човековите, а особено на малцинските права, тогаш сè е дозволено. По сè што се случи, Косово стана меѓународен протекторат, во кој владее законот на корупцијата и криминалот и владеат кланови во соработка со труците на УНМИК. И не само тоа, сега ситуацијата е променета. Сега српското население на Косово е тоа врз кое се прави етничко чистење, но кој води грижа за тоа?! А, пак, големите играчи си прават така како што ним им одговара, водејќи се од принципот на двојни аршини.

И конечно, еве неколку примери и од Европската унија, односно од тоа како таа ги применува двојните аршини при приемот на нови земји-членки. Имено, ако појдеме од Копенхагенските критериуми од 1993 година, кои

налагаат земјите кандидати за влез во Унијата да ги задоволат политичките, економските и административните критериуми, тогаш не е јасно како некои земји минатата година беа примени во големото европско семејство. Дел од балтичките земји во кои живее огромен процент руско малцинство, воопшто ги немаа исполнето политичките критериуми, кои налагаат токму почитување на малцинските права. Русите таму, не само што не ги имаа(т) сите права утврдени со европските и со другите меѓународни конвенции, туку и повеќе од тоа, некои од нив немаат ниту лични документи за идентификација. Друг пример се Бугарија и Романија, кои ниту од далеку не се подготвени за влез во Унијата. Тие не исполнуваат голем дел од посочените критериуми. Ама поради нивната големина и стратешка позиција, се чини на ЕУ ѝ одговара да ги има во свое друштво веќе во 2007 година. Полската администрација е далеку од европската по начинот на нејзиното дејствување, Словачка во целост е на ниво блиско до нашето, Кипар е сè уште со големо нерешено политичко прашање... примери има навистина многу. Но, тоа не ја попречи Унијата да ги шири своите граници, затворајќи ги очите пред многуте пропусти, кои ги има во системите на новите земји-членки. Затоа, пак, кога Македонија е во прашање, не само Копенхагенските критериуми, туку беа поставени и низа други кои мораме да ги исполниме, за да се приближиме до ЕУ. Оттука, навистина се поставува прашањето - Дали политиката на големите играчи не е водена од принципот на двојни аршини?